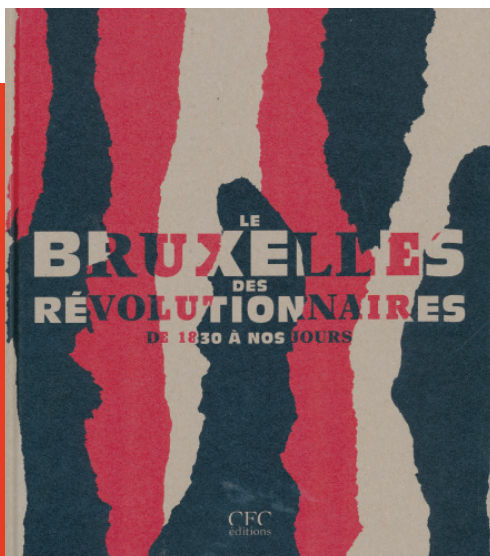

BOEKEN

Anne MORELLI (red.)

Le Bruxelles des révolutionnaires. De 1830 à nos jours

Anne MORELLI (red.), *Le Bruxelles des révolutionnaires. De 1830 à nos jours*, Brussel: CFC éditions, 2016, 300 pp., ISBN: 978 28 7572 019 1

Als ex-Oostendenaar pendelde ik 25 jaar lang vanuit de streek van Charleroi naar de Marollen, in hartje Brussel. Toch ken ik de wijk en de stad niet goed. Dit boek was dan ook een echte eyeopener. Ik leerde een 'rebelse Brusselse geschiedenis' kennen, die mij bijna volledig was ontgaan. Wij, vakbondslui, betogen geregeld in Brussel tegen de beslissingen die ze 'daar' op Belgisch of

Europees niveau nemen. Nu weten we dat de stad altijd al iets 'subversiefs' had, en dat ze een broeihaard van allerlei utopische en dissidente ideeën maar ook – en vooral – van tegendraadse politieke projecten was.

Professor Anne Morelli van de Franstalige Brusselse universiteit liet verschillende historici de geschiedenis van het revolutionaire Brussel beschrijven. Het resultaat is voortreffelijk: een puik patchwork van hoofdstukken van een dertigtal auteurs, dat bovendien prachtig gedocumenteerd, rijkelijk geïllustreerd en knap vormgegeven is. Met dit boek leidt Anne Morelli ons door een heel nieuw Brussel en creëert ze een levendig beeld dat ver afstaat van dat van de statische hoofdstad van Europa, de zetel van Europese instellingen.

Ik wist natuurlijk wel iets. Dat de Belgische revolutie van 1830 gepaard ging met barricades in de Marollen, dat Karl Marx in Brussel het *Kommunistisch Manifest* schreef, dat het Volkshuis van Victor Horta tot een schroothoop werd herleid ... Maar er is veel meer. In de Brusselse wijken, straten, gebouwen en cafés schreven revolutionairen uit binnen- en buitenland geschiedenis. Zo vielen er in 1902 doden in de Hoogstraat bij een demonstratie voor het Algemeen Stemrecht. Ook het congres waarop Lenin met zijn bolsjewieken de meerderheid behaalde

Grffiti van Obète in de Kandelaaarsstraat in Brussel, 2013. © Foto: Xavier Claes (In: Anne MORELLI (red.), *Le Bruxelles des révolutionnaires. De 1830 à nos jours*, Brussel: CFC éditions, 2016, p. 268)

binnen de Russische partij, ging door in Brussel. En onder het Martelarenplein, op de plaats waar (een deel van) de Vlaamse regering gehuisvest is, ligt een massagraf van 466 Brusselaars, Vlamingen, Walen en zelfs een paar buitenlanders. Ze gaven hun leven voor het ontstaan van België en verbonden daarmee hun naam aan het plein ... Maar van dat alles wist ik hoegenaamd niks.

Brussel bleek ook een toevluchtsoord voor tal van politieke vluchtelingen en activisten uit Europa en de rest van de wereld: *communards*, gevlucht voor de repressie na de val van de Parijse Commune (1871), Poolse revolutionairen en anarchistische militanten uit de 19e eeuw, en achtereenvolgens ook antifascistische Italianen, Spaanse antifranquistes, communistische Turken, verbannen latino's en Marokkaanse opposanten ...

Kunst en tegenbewegingen gaan vaak hand in hand. Ook nu zijn veel Brusselse

artiesten nog actief in een of andere vorm van verzet. Kunst en cultuur zijn dan ook alom aanwezig in het boek. Anne Morelli brengt het gevat: 'Vandaag zien we mensen die via squats, raps en tags een ander urbanisme eisen. We zien de verontwaardiging bij jongeren, zoals diegenen die in Brussel een cultureel centrum openen ter ere van Sacco en Vanzetti, twee Italiaans-Amerikaanse anarchistes. Ze willen een andere stad voor een ander leven'.¹

Daarover gaat dit boek. En over veel meer. Hopelijk komt er een Nederlandstalige uitgave.

Paul Lootens, gewezen voorzitter
Algemene Centrale-ABVV

¹ Dit citaat is een vertaling uit het Frans.